

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Hogelandweg

Wichelen, Oost-Vlaanderen

2024E199

NOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Ruben Vergauwe

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	i
INLEIDING	ii
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	1
1.1 Administratieve gegevens	1
1.2 Synthese	2
1.3 Gemotiveerd advies	4
BIBLIOGRAFIE	5
BIJLAGE	6

INLEIDING

De initiatiefnemer plant oeerverstevigingswerken aan de Zeeschelde in Wichelen, Oost-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 20 065 m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt. Aangezien de projectlocatie zich niet situeert ter hoogte van terreinen zonder kadastrale nummers geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk. De werf beslaat meer dan 3000 m².

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024E199	
ONDERZOEKSFASE	landschappelijk bodemonderzoek	
BEGINDATUM ONDERZOEKSFASE	23/05/2024	
EINDDATUM ONDERZOEKSFASE	18/07/2024	
BOUNDING GEOMETRY	X ₁ : 119812	Y ₁ : 188517
	X ₂ : 120128	Y ₂ : 188743
KADASTER [xx]	Wichelen Afdeling 3, Sectie A, Nummers 1107P, 1107N, 1111C, 1113F, 1113G, 1113H, 1113 ^E , 1113D, 1114B, 1117B	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant het uitvoeren van oeververstevigingswerken langsheen een deel van de rechteroever van de Zeeschelde te Schellebelle, deel van Wichelen. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 20 065 m² en wordt ingenomen door spontane bebossing en grasland. De geplande ingrepen behelzen het afgraven van taluds zowel onder als boven de waterlijn, het aanbrengen van oeverversteving bestaand uit breukstenen en het plaatsen van een soilmixwand.

Schellebelle is een dorp dat is gegroeid vanuit een nederzetting op de rechteroever van de Schelde. Het onderzoeksgebied bevindt zich op de steilrand langs en in de rivier. De Quartairgeologische kaart geeft over de volledigheid van het plangebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit fluviatiele afzettingen van het Holocene. Tegen de zuidwestelijke rand van het plangebied geeft de bodemkaart een droge, lichte zandleembodem weer. Op het overige terreindeel is geen informatie beschikbaar m.b.t. bodemopbouw. Louter op basis van de landschappelijke situatie, was het terras op de rechteroever van de Schelde ongetwijfeld zeer gunstig voor zowel jager-verzamelaars als vroege landbouwers.

De cartografische bronnen geven een open en landelijke omgeving weer. Op de Ferrariskaart is te zien dat de randen van het terras langs de Schelde in gebruik zijn als akkerland. Aan de overzijde van de Schelde is een uitgestrekt meersgebied weergegeven. Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied is geen bebouwing weergegeven. Op het 19-

eeuwse kaartmateriaal is geen wezenlijke verandering op te merken inzake het landgebruik. Doorheen de orthofotosequentie is te zien dat het plangebied grotendeels wordt ingenomen door woningen met tuin. Enkel het uiterste zuidoosten lijkt vrij te blijven van enige bebouwing. Op het luchtbeeld van 2008-2011 is te zien dat quasi alle aanwezige bebouwing is gesloopt. Ongetwijfeld heeft de bouw en sloop van deze structuren reeds een impact gehad op het bodemarchief. Op heden is het volledige terrein vrij van enige bebouwing en in gebruik als grasland.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn een ruim aantal archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Een groot deel van deze gekende waarden is te situeren in het meersgebied aan de overzijde van de Schelde en werd in kaart gebracht in het kader van het SIGMA-project. Hierbij werden artefacten uit zowel het meso- als neolithicum ingezameld, evenals vondstmateriaal uit de metaaltijden en Romeinse periode. Hierbij werden ook nederzettingssporen uit de ijzertijd en Romeinse periode onderzocht en grafmonumenten uit de metaaltijden. Op het terras, ten zuidwesten van het plangebied, werden bij onderzoek eveneens grafmonumenten in kaart gebracht uit de metaaltijden. Naast onderzoek met ingreep in de bodem werden in de ruime omgeving eveneens meerdere veldkarteringen uitgevoerd waarbij vondstmateriaal is ingezameld uit zowel mesolithicum, neolithicum, metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Concreet wijzen de gekende waarden op een zo goed als doorlopende menselijke aanwezigheid en exploitatie sinds de steentijden. Tevens is de omgeving langs de rivier tijdens de metaaltijden ingericht als grote funeraire ruimte.

Op basis van de landschappelijke situatie en gekende waarden dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten. In de eerste plaats dient een landschappelijk bodemonderzoek de bodemopbouw en verstoringsgraad te evalueren. Mochten plaatselijk bodemhorizonten aanwezig zijn die kunnen wijzen op betere bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactenconcentraties dan dienen deze bemonsterd te worden in een verkennend grid. In het geval van een positieve staalname wordt dit onderzoek aangevuld met waarderende archeologische boringen en/of testvakken. In het kader van erfgoed bestaand uit bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte manier om de aanwezigheid hiervan te evalueren en de impact van de geplande werken hierop in te schatten. Uiteraard hebben deze onderzoeken enkel betrekking op de strook ten zuiden van de Schelde.

Op basis van de resultaten van het **landschappelijk bodemonderzoek** wordt een gebied dat wordt gedomineerd door antropogene sedimenten. Het onderzoeksgebied bevindt zich zowel aan de oever van het kanaal van de Schelde als aan de rand van het kanaal. In de laagste delen van het gebied is er een ophoging van meer dan 2 meter waargenomen in de boringen. Deze ophoging is waarschijnlijk veel groter in de hogere delen van het onderzoeksgebied. Het potentieel tot nuttige archeologische kenniswinst in dit gebied wordt laag geschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Op basis van de interpretaties uit het landschappelijk bodemonderzoek wordt het potentieel voor nuttige kennisvermeerdering door verder archeologisch vooronderzoek geëvalueerd. Hieruit blijkt dat gezien de vlakdekkende en lokaal diepe verstoring van de bodem het potentieel voor verder onderzoek naar zowel steentijd vondstenconcentraties als archeologische sporenconcentraties zeer laag wordt ingeschat. **Als gevolg wordt geen verder onderzoek geadviseerd en wordt het projectgebied vrijgegeven.**

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Willaert A., De Baene M. (2024) – Hogelandweg Wichelen, Oost-Vlaanderen 2024E97
Archeologienota Verslag van Resultaten, Ruben Willaert, Sint-Michiels-Brugge, 34 p.

Van Goidshoven, W. (2024) – Hogelandweg Wichelen, Oost-Vlaanderen 2024E97
Archeologienota Programma van Maatregelen, Ruben Willaert, Sint-Michiels-Brugge, 21 p.

KAARTMATERIAAL

/

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	2
--	---

